

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

55. An si quis statim post communionem fornicaretur, teneatur hanc
circumstantiam in confessione explicare? Et infertur, quod peccans in die
festo, vel fornicans in die Jovis Sancti, vel in die, quo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

quod poenitens alium Confessarium quaerat, qui in suspicionem Complicis venire non possit, quia si aliquod praecipuum adesset, esset praecipuum diuinum de conferuanda, ac tuenda fama Complicis, quam putat in casu, de quo loquimur, non periclitari.

3. Sed merito aduersus illum insurgit nouissimè Pater Lugo de *Sacrament. Poenit. dispur.* 16. *sect.* 7. *num.* 392. quia poenitens aliter faciendo absque causa infamat proximum cum possit adire Confessarium, cui persona Complicis ignota sit. Et ideo possit aliquis dicere ad restitutionem fame teneri, cum sine rationabili causa manifestauit complicem: poterat enim, vt suppono, sine vilo incommodo alium Confessarium petere; & ideo non solum peccauit contra charitatem, sed etiam iustitiam. Erit autem, vt optime obseruat Lugo *vbi supra num.* 418. aptior modus restituendi, si extra confessionem dicatur Confessario sub eodem sigillo: Erraui, dum tibi vnum Complicem pro alio dixi, quem errorem si vnoerit Confessario apparentibus rationibus persuadere non mentitur; cum reuera errauerit, illum complicem, quem non debebat manifestando. Et in casu, quod impossibile, vel inutilis esset talis fame restitutio, semper tamen poenitens tenebitur impedire, vel rescire omnia damna extrinseca, quae ex tali manifestatione iniusta complex patietur. Ita Lugo satis quidem probabiliter: sed vt verum fatear, si opinio illa Caietani esset probabilis, nempe manifestare crimen vni vel alteri, qui pro sua prudentia suppressuri sint silentio, non esse peccatum mortale, probabiliter excusaretur talis poenitens a fama restitutione; scio P. Lugo *n.* 395. dictam Caietani opinionem falsam vocare: tamen probabilem ego puto, & illam me citato tanquam probabilem admittunt hi omnes, videlicet, Stephanus Bauny in *Theol. Mor. tract.* 4. *quæst.* 15. *dub.* 8. Bassæus in *Floribus Theologiae Practicæ verb. de tractio.* 1. *n.* 111. & Zambellus in *Reperitorio Morali, verb. fama n.* 10. præter alios, quos ego alibi adduxi: quibus adde Cælestinum in *Compend. Theol. Mor. tract.* 10. *cap.* 2. Concedo tamen sententiam Patris Lugo contra Caietanium esse probabiliozem, quam nouissimè sustinet Ioannes Viggers de *instit. & iur. tract.* 4. *cap.* 1. *dub.* 4. *num.* 16. & Egidius Trullench in *Decalogum* 10. *lib.* 7. *cap.* 10. *dub.* 11. & Fagundez etiam in *Decalogum* tom. 2. *lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 24.

Sup. hac opinione à lin. 2. Ref. præterea, & in aliis eius annot.

2. Sed hanc sententiam ferè omnes neoterici re-
feliunt, vt Ledelma in *sum.* tom. 1. de *Poenit.* c. 18. fol.
mibi 229. Petrus Fay in *addit.* ad 3. *part.* 9. *art.* 2.
dub. 12. Valq. in 3. *part.* tom. 4. *q.* 19. *art.* 1. *dub.* 4. *n.* 24.
Bonacina de *Sacram. disp.* 5. *q.* 5. *sect.* 2. *punct.* 2. *s.* 3.
diffic. 3. *n.* 29. Coninch de *Sacram. disp.* 7. *dub.* 4. *n.* 27.
Nugnus in *addit.* ad 3. *p.* tom. 2. *q.* 9. *art.* 2. *dub.* 3. & alij.
Quia in diebus festiuis non prohibetur opus seruale
spirituale, scilicet peccatum, quod tale tantum dicitur
metaphoricè, sed seruale proprie corporale, scilicet
mechanicum: nisi talia peccata efficerentur in contem-
ptum diei festi. Vnde ad dubium quaesitum respon-
deo, circumstantia peccati perpetrati in die Iouis san-
cti, vel alterius magnæ Festiuitatis, non esse in confes-
sione aperiendam: quia, vt notat Filiucius tom. 2. *tr.* 21.
c. 9. *n.* 347. est tantum circumstantia aggrauans. Et ita
nostram sententiam docet Henriquez *lib.* 5. c. 6. *n.* 6. *vbi*
sic asserit: [Circumstantia temporis aliquando grauat
peccatum, vt si in solemni festo, aut hebdomada san-
cta, fiat peccatum exteruum, & multi putant necessa-
rium esse, id exprimere in confessione: sed reuera non
tenetur poenitens explicare in confessione.] Ita Hen-
riquez Et idem dicendum est, si aliquis peccatum per-
petrauit in die, qua postea confitetur, vel in die, qua
sacram Eucharistiam sumpsit. Et ita docet contra ali-
quos Homobonus de *exam. Eccles.* p. 1. *tr.* 5. c. 11. *q.* 8. 1.

RESOL. LV.

An si quis statim post communionem fornicaretur, te-
neatur hanc circumstantiam in confessione explicare?
Et inferitur, quod peccans in die festo, vel farnicans in
die Iouis sancti, vel in die, quo confessus est, vel com-
municauit, modo non sit statim post communionem, vel
celebrationem, non tenetur in confessione hanc circum-
stantiam explicare. Ex p. 1. *tr.* 8. & Misc. 8. *Ref.* 5. 9.

§. 1. Affirmatiuè respondet Cardinalis Lugo.
Idem, cum ipso docet non tamen ex eius
principiis Dicaistillus de *Sacram. tom.* 2. *tr.* 8. *disp.* 9. *dub.* 8.
n. 731. *vbi* sic ait: Et quidem si verum esset, quod ali-
qui dicebant: nempe in die, qua accepta est Eucha-
ristia peccatum commissum habere malitiam specia-
lem explicandam in confessione, sequeretur Sacer-
dotes quotidie celebrantes frequentissimè debere ex-
plicare circumstantiam Missæ illa die celebrata, quod
videtur difficile, vt notauit Eminentissimus Lugo
num. 523.

2. Non tamen desunt, vt videre est apud eundem
n. 524. qui putent aliquod peccatum ratione tempo-
ris Sacri contrahere malitiam grauem nouam neces-
sariò explicandam; cuius rei exempla adhibentur.
Primum si die Parasceues, aliquis vellet ludos pu-
blicos, comedias, & ludicra spectacula & familia ex-
hibere, sicut in diebus Bacchanaliorum, quam putant
grauissimam irreuerentiam contra Sacratissimum
diem Passionis Christi Domini. Hoc exemplum
ego non negauerim continere graue peccatum; &
in hoc assentior eidem Cardinali. Sed non possum
inprimis non videre eam esse circumstantiam alteri-
us peccati per se loquendo (de circumstantiis ve-
rò nunc disputamus) sed esse primarium peccatum
ex se; si actus ipsi per se non sunt lege prohibi-
ti: tunc enim explicare illud peccatum non esset
explicare circumstantiam alterius peccati, sed pri-
mariam peccati materiam, in quo ipsemet Cardini-
nalis consentire debet, & cum illo notauimus su-
pra in simili, tum *num.* 644. tum *num.* 666. paulò
ante finem.

3. Deinde non possum non videre illas actiones
non esse contra aliquam prohibitionem Ecclesiæ,
aut

RESOL. LIV.

An si quis perpetravit aliquod delictum carnale in
die Iouis Sancti, vel eo die, quo ad confessionem ac-
cedit, teneatur postea in confessione aperire hanc
circumstantiam?

Idem est dicendum, si aliquis peccatum perpetravit in
die, qua sacram Eucharistiam sumpsit, vel in die
alicuius magnæ festiuitatis.

Et inferitur, an circumstantia diei festi sit in confes-
sione aperienda, vt blasphemare, peierare, fura-
ri, &c. Ex *p.* 1. *tr.* 7. *Ref.* 32.

Sup. contrò
in hac Ref. in
§. ult. ante
medium.
Ref. seq.

§. 1. Affirmatiuè respondet Medina in *summ. lib.*
1. c. 9. §. 1. Pitigianus in 4. *tom.* 2. *disp.* 17. *q.*
unica, *art.* 5. in *fin.* Rodriq. in *sum.* 10. 1. c. 5. *n.* 12. Lla-
mas in *sum.* p. 3. c. 8. §. 14. & alij: Et à fortiori docebunt
hanc sententiam illi qui asserunt circumstantiam diei
festi esse de necessitate confessionis: & ita docuerunt
Aletius 3. *p.* q. 32. *mc.* 5. *art.* 2. D. Antoninus 3. *p.* *tit.* 17.
c. 17. §. 1. Maior in 4. *disp.* 17. *q.* 4. Angelus *verb. præce-*
ptum. *n.* 5. Adrianus in 4. *de confess.* *q.* 4. & alij asseren-
tes, vt dixi, circumstantiam diei festi esse in confes-
sione aperiendam, vt blasphemare, peierare, furari, &c.

Sup. hoc in
tom. 7. *tr.* 5.

ant humanam; neque esse circumstantias ea lege prohibitas; sed ex natura rei resultare quod distinet rationi, & quod censetur res satis impia, ed ipso quod Ecclesia & fideles tunc colunt Christi passionem, vt in simili dicebamus supra, agentes de peccatis quibuldam in loco Sacro, etiam non essent prohibiti speciali lege. Vide quæ ea de re diximus *sup. a. n. 652*, sed præteritum *num. 655*, potuisset quidem Ecclesia tunc non colere Passionem eo modo: Supposito vero quod colat eo modo, non potest apud prudentem æstimationem non ceteri res illa grauis irreuerentia, sed hoc non est proprie loquendo contra aliquam diem sacrationem; quæ nulla est, iuxta dicta *num. 725*, vbi assignauimus disparitatem inrer locum & tempus.

4. Hoc ipsum cernere licet in secundo exemplo eius, qui ab ipso altari, in quo celebrat, immediate iret ad fornicationem, quam merito putat Cardinalis grauissimam irreuerentiam, sed non video quod sit proprie irreuerentia sanctitatis diei, sed quia ex natura rei prudenti æstimationi videtur grauis irreuerentia tanti Sacrificij & Sacramenti, itaque non Sanctitatem aliquam diei violat, sed Sacramento irreuerentiam censetur inferre. Quod etiam satis declarat exemplum quod affert de sollicitante Sacerdote poenitentem ad turpia proxime post confessionem, quem Sacerdotem cogit legitimus index abiurare, vel de vehementi, vel de leui (prout res, & circumstantia postulant) propter suspitionem, quam secum affert eiusmodi scelus, sed hoc non pertinet ad sanctitatem temporis, aut diei; sed ad honorem Sacramenti, & ad præcauendum damnum, quod pronente posset, si eiusmodi malum impune serpat, solumque propinquitas aut similitas temporis, (sicut etiam loci deputati ad confessionem, vel simulationis quæ simulat quis se audire confessionem) seruit ad notandam & suspicandam irreuerentiam, vel minus sinceram fidem sic peccantis absque vlla irreuerentia illata tempori aut loco tanquam rebus sacratis, cum possit esse locus sine vlla consecratione, sicut & tempus. Huc uenitque Dicastillus.

5. Itaque vel secundum principia Cardinalis Lugo, vel Dicastilli, dicendum est, si quis fornicaretur statim post Eucharistiam sumptam debere in confessione hanc irreuerentiam explicare. Et ita etiam præter Doctores citatos tenet Martinus de San Ioseph in *mon. confess. tom. 1. lib. 1. tract. 14. de poenit. n. 7*. vbi sic ait; *No ay obligacion de confessar la circunstancia de que se cometo el pecado en dia de Fiesta, porque esto ni muda especie, ni agrava notablemente dentro de la propria especie, porque en la fiesta no se quando se comete el pecado, aunque sea carnal, en Jueves, o Viernes Santo, o en el dia en que se confesso, o comulgó; saluo si en acabando de comulgar conocióse carnalmente la amiga, o biziese comedia el dia del Viernes Santo, que en casos semejantes se pecaria grauissimamente contra la virtud de la Religion. Assi lo siento.* Ita ille.

RESOL. LVI.

An suscipiens Eucharistiam in peccato mortali, & qui facit in Quadragesima confessionem inualidam, committat duplex peccatum in confessione explicandum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 35.

Ad hanc quæstionem respondet Petrus Fay *de poenit. in addis. ad 3. part. D. Thomæ, q. 4. artic. 3. dist. vnica, concl. 2.* sic dubitabit aliquis, an su- Tom. 1.

mens Eucharistiam in peccato mortali sine præuia confessione committat duplex peccatum mortale, vnum impenitentia contra præceptum confitendi ante communionem, aliud sacrilegij contra dignam susceptionem Eucharistia? Affirmant aliqui, & satis probabiliter propter violationem duplicis specialis præcepti, quæ contingit in casu posito; probabilius tamen opinor vnicum tantum esse sacrilegij contra dignam Sacramenti susceptionem. Et ratio est, quia vbi est vnum propter aliud, ibi est vnum tantum: sed qui non præmittit confessionem ante sumptionem Eucharistia, ideo tantum peccat, quia per illius omissionem indignè Sacramentum sumit, quod si sumere non deberet nequiquam confiteri teneretur, vt supponimus. Ita Fay, & ego hanc sententiam alibi etiam docui, & nouissime illam docet Turr. *de poenitentia q. 6. art. 5. disput. 2. dub. 1.* Igitur cum duo præcepta simul occurrunt, & vnum obligat tantum ratione alterius; vt est in casu nostro, violatio vtriusque est vnicum solum peccatum; ideo dicendum quod si quis omittit confessionem, quando necessaria est solum ratione Eucharistia suscipienda: non peccat contra præceptum affirmatiuum confessionis, sed contra præceptum suscipiendi dignè Eucharistiam.

2. Ex his etiam sequitur, vt bene obseruat Fagundez *præc. 2. lib. 3. cap. 5. num. 8.* quod qui tempore præcepti Ecclesiastici in Quadragesima fecit confessionem inualidam, peccat contra præceptum diuinum de integritate confessionis, & contra præceptum Ecclesie annualis confessionis, & tamen vnum tantum peccatum committit; quia præceptum Ecclesie subordinatur præcepto diuino; sic etiam qui occidit clericum, peccat contra ius diuinum contentum in 5. præcepto Decalogi, & contra ius canonicum, & ius ciuile; & tamen vnum tantum peccatum homicidij, & sacrilegij committit; quia ius ciuile & ius canonicum in hac prohibitionem subordinantur iuri naturali. Vide Henricquez *lib. 2. de poenit. c. 5. n. 6.* Medinam *in p. 2. q. 109. art. 4. § tandem, concl. 3.* Sotum *in 4. dist. 18. q. 1. art. 4.* Caietanum *p. 2. q. 72. art. 6. ad 2.* & alios.

RESOL. LVII.

An qui in statu peccati mortalis, & non ieiunus sumit Eucharistiam, peccet duplici peccato in confessione explicando?

Et de intervallo, quo infirmus post Viaticum communicare possit, agitur. Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 195.

§. 1. Negatiuè respondeo; quia quamuis sumptio illa ex duobus titulis sit peccatum mortale, nempe & quia est transgressio illius præcepti positivi de non sumendo Eucharistiam, nisi ieiunus; & quia est transgressio præcepti naturalis diuini non sumendi Eucharistiam in statu mortali: nihilominus quia vterque iste titulus eodem modo opponitur Religioni, quia eodem modo est contra reuerentiam Sacramenti, ideo est idem specie peccatum; & etiam est idem numero, quia non est vnde malitia numero multiplicetur, quia materia est eadem numero, & non respiciens diuersa extrinseca, imò nullum, quia est absoluta nullum extrinsecum respiciens. Et hæc omnia docet in suo tract. de sacram. disput. 9. diffic. 1. Gaspar Hurtado Theologus Societatis Iesv, quæ doctorum hominum in omni scientiarum genere merito emporium vocari potest. Verum hanc opinionem Hurtadi aliqui recentiores non admittunt, & præsertim inter illos noster P. D. Thomas de Afflicto, vir doctissimus, nam licet vtrumque peccatum opponatur eidem

supra in tr. 3. Ref. 186. § 1. & in tom. 2. tr. 1. Ref. 149. §. Nota eua.

Alibi in Ref. not. præterite & signatæ in Ref. 2.

Sup. hoc sup. in tr. 3. lege doctrinam. §. Obf. 10a. Refol. 186. & aliarum Ref. eius not.